

Kwallen als huisdier

De bekendste en tegelijk ook de kwallen die als 'huisdier' worden gehouden, zijn de schijfkwallen (Scyphozoa) die op hun beurt tot de stam neteldieren (Phylum cnidaria) behoren.

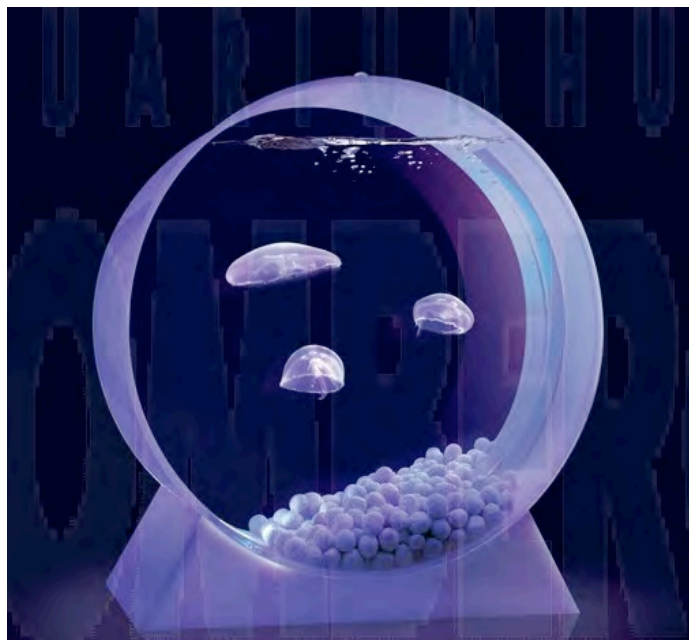
Schijfkwallen kenmerken zich door een tweefasige levenscyclus. De eerste fase wordt aangeduid als het 'poliepstadium', waarbij het ongewervelde organisme de vorm heeft van een poliep en er uitziet als een steel die zich aan een substraat hecht en langsdrijvend voedsel tracht te vangen. Na verloop van tijd raken aan de top delen van de poliep (afsnoering) los. Deze drijven weg en ontpoppen zich in de waterstroom tot de tweede fase die als 'medusestadium' wordt aangeduid. De kwal meet zich de bekende ronde (radiaal symmetrische) vorm aan en is voorzien van neerhangende tentakels. In deze fase planten de kwallen zich wel geslachtelijk voort. Zij vormen immers gameten, die samen een larve vormen. Deze larve zet zich vast op het substraat en groeit uit tot een poliep, waarna de cyclus kan herbeginnen.

Kwallen bestaan voor meer dan 95% uit water. Het lichaam is voornamelijk geleïachtig en heeft geen ruggenmerg. Kwallen hebben ook geen ogen, maag of hersenen.

In Japan en de Verenigde Staten worden kwallen al langer gehouden als huisdier. Ook in Europa is het een opkomende trend. Er bestaan naar verluidt meer dan 200 soorten schijfkwallen, maar slechts een beperkt aantal wordt in huishoudelijke kring gehouden. De bekendste en meest verkochte kwal is de *Aurelia aurita* (oorkwal), maar

De bekendste en meest verkochte kwal is de *Aurelia aurita* (oorkwal)

ook *Phyllorhiza punctata*, *Mastigias Papua*, *Catostylus mosaicus*, *Cassiopea* sp. behoren tot de mogelijkheden.

Het houden van kwallen lijkt op het eerste zicht een zaak voor gevorderde aquariumliefhebbers. Dat klopt voor een deel, want kwallen zijn zeedieren, waardoor toch enige kennis ter zake vereist is.

In de eerste plaats horen kwallen niet thuis in aquaria waar ook andere zeedieren huizen. Een kwal mag niet in een klassieke rechthoekige bak zitten, maar in een specifiek rond (kwallen)aquarium of toch minstens een bak met breed afgeronde hoeken zodat ze niet in een hoek kunnen vast geraken. Kwallen hebben nood aan een constante, maar zwakke waterstroom die min of meer de getijdenstroom in hun natuurlijke biotoop nabootst

De uitzondering

De grootste moeilijkheid bij het houden van kwallen is

*Mangrovekwal
(Cassiopea xamachana)*

het feit dat de dieren altijd moeten blijven zweven in het water. Een kwal die in stilstaand water terecht komt, kan er (enkele uitzonderingen niet te na gesproken) niet zelf voor zorgen dat ze blijft zweven. Het dier zakt dan naar de bodem en sterft.

Wie daar geen last van ondervindt, is bijvoorbeeld de *Cassiopea xamachana* op bovenstaande foto (mangrovekwal). De Engelse benaming 'upside down jelly' verklaard alles: deze kwal ligt met zijn hoed op de grond en ligt dus in feite op zijn rug. De zwembewegingen die de kwal af en toe maakt, zijn slechts sporadisch bedoeld om zich te verplaatsen, maar veeleer om vers water naar zich toe te halen.

Naast het correcte model en de juiste waterstroom hebben kwallen ook veel licht nodig. Kwalitatief goede kwallenaria's zijn verder voorzien van speciale filters. Bij een klassieke aquariumfilter bestaat de kans dat de kwal met de inkomende waterstroom wordt meegezogen.

Leefomstandigheden

Naast het juiste aquarium moeten ook de waterwaarden kloppen. Een kwal leeft in zoutwater met een zoutgehalte tussen 1.022 tot 1.026, een KH van 7-9 en een pH van 7,9 à 8,4. Het water mag geen nitriet en geen ammonium bevatten en een maximaal nitraatgehalte hebben tussen 5 en 15ppm (mg/l). De watertemperatuur is afhankelijk van de soort, maar ligt tussen 20 en 26°C.

Ook de juiste voeding is vanzelfsprekend belangrijk. Sommige kwallen voeden zich voornamelijk met licht. Deze soorten zijn herkenbaar aan de donkere lijnen in de koepel of 'hoed' die wijzen op de aanwezigheid van symbiotische algen. Andere kwallen zoals de meest verkochte oorkwal

zijn niet fotosynthetisch en daardoor makkelijker te houden. Ze worden gevoederd met jonge artemia (brine shrimp), phytoplankton (kleine plantjes), zooplankton (kleine kreeftachtigen), viseitjes en, afhankelijk van de soort, kleine visjes of garnaltjes.

Het schoonmaken van het kwallenaria vormt bij *Aurelia aurita* geen probleem, omdat deze kwal niet netelt (steekt). Om de één a twee weken moet ongeveer 20% van het (zout)water ververs worden. Bij andere kwallen maken we het aquarium best niet schoon met blote handen. Kwallen worden niet voor niets neteldieren genoemd. De netelcellen kunnen behoorlijk sterk zijn en pijnlijk zijn bij aanraking.

Normaliter worden kwallen als een plaag gezien. Maar in publieke aquaria komt de schoonheid van deze ongewervelde dieren goed tot zijn recht.